YUCOM
Comitetul Magistraţilor
pentru Drepturile Omului

GHID
PENTRU EXERCITAREA DREPTURILOR LA TRADUCĂTOR AUTORIZAT - INTERPRET

UKaid from the British people
Kingdom of the Netherlands
Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
SWEDEN
WORLD BANK GROUP

Editor
Comitetul Magistraților pentru Drepturile Omului – YUCOM
Kneza Miloša 4, 11103 Beograd
www.yucom.org.rs

Pentru editor
Milan Antonijevic

Coordonator
Ana Jankovic Jovanovic

Design, pliere și imprimare
Dosije studio, Beograd

Traducere
Violeta Starčević

Tiraj
200

ISBN 978-86-83209-80-4

YUCOM
Comitetul Magistraților
pentru Drepturile Omului

UKaid
from the British people

Kingdom of the Netherlands

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

SWEDEN

WORLD BANK GROUP

„Ghidul pentru exercitarea dreptului la traducător autorizat – interpret" a fost elaborat de Comitetul Magistraților pentru Drepturile Omului – YUCOM, sub îndrumarea doamnei George Harley (Expert în Reforma Judiciară), domnului Srđan Svirčev (Expert în Sectorul Public) și doamnei Marina Matić Bošković (Consilier pentru Reforma Judiciară).

GHID

PENTRU EXERCITAREA DREPTURILOR LA TRADUCĂTOR AUTORIZAT – INTERPRET

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

347.973(497.11)(035)

VODIČ za ostvarivanje prava na sudskog tumača – prevodioca / [priredila Ana Janković Jovanović]. – Beograd : Komitet pravnika za ljudska prava – YUCOM, 2018 (Beograd : Dosije studio). – 19 str. ; 20 cm

Tiraž 200.

ISBN 978-86-83209-76-7

1. Јанковић Јовановић, Ана [приређивач, сакупљач]

а) Право на судског тумача – Парнични поступак – Србија – Приручници

COBISS.SR-ID 264149516

CUPRINS

1. INTRODUCERE 7
2. LIMBA ÎN PROCEDURA JUDICIARĂ 9
3. TRADUCĂTORUL AUTORIZAT 11
4. DREPTUL LA TRADUCĂTOR AUTORIZAT 13
4.1. Exercitarea dreptului la traducător autorizat în procedura civilă 13
4.1.1. Exemplu de cerere pentru asigurarea traducătorului autorizat 17
4.1.2. Exemplu de cerere pentru asigurarea traducătorului autorizat pentru persoana cu deficiență de auz 19
4.2. Cheltuielile pentru exercitarea dreptului la traducător autorizat 20

1. INTRODUCERE

Ghidul pentru exercitarea dreptului la traducător autorizat – interpret este menit părților (reclamant și pârât) și celorlalți participanți la procedura civilă, pentru a garanta tuturor participarea activă și echitabilă la procedura judiciară.

La elaborarea analizei funcționale a sistemului judiciar din Serbia din 2014, Fondul multidonor pentru sprijinirea sectorului judiciar din Serbia a remarcat, printre altele, accesul necorespunzător la informațiile privind furnizorii de servicii de traducere, respectiv traducătorii autorizați, precum și necesitatea de a face ca prețul acestui serviciu să fie rezonabil pentru un acces efectiv la justiție respectiv la sistemul judiciar.

Ghidul pentru exercitarea dreptului la un traducător autorizat (interpret) ar trebui să servească la conștientizarea rolului și dreptului la un traducător autorizat, prin facilitarea accesului la informații de bază privind traducătorii autorizați, procedura de angajare a acestora și costurile pe care una din părți, respectiv un alt participant le vor suporta urmare a exercitării acestui drept. Astfel, partea și ceilalți participanți la procedura civilă pot fi informați despre procedura de exercitare a acestui drept.

Obiectivul principal al Ghidului este acela de a asigura accesul la justiție inclusiv persoanelor care nu cunosc limba sârbă, respectiv limba minorității naționale în instanțele în care această limbă este în uz oficial, precum și, persoanelor cu deficiență de auz, cu deficiență de vorbire și persoanelor cu deficiență de vedere oferind informații privind modalitatea de exercitare a dreptului la un traducător autorizat (interpret) în cadrul unei proceduri civile.

Ghidul pentru exercitarea dreptului la traducător autorizat – interpret a fost elaborat de Comitetul Magistraților pentru Drepturile Omului – YUCOM, sub îndrumarea doamnei George Harley (Expert în Reforma Judiciară), domnului Srđan Svirčev (Expert în Sectorul Public) și doamnei Marina Matić Bošković (Consilier pentru Reforma Judiciară).

LIMBA

!

2. LIMBA ÎN PROCEDURA JUDICIARĂ

„Oricine se poate confrunta într-un moment dat din viața noastră cu sistemul judiciar, indiferent dacă dorim sau nu. În aceste situații, este important să știm ce drepturi și obligații avem pentru a asigura în cel mai bun mod posibil desfășurarea corectă a procedurii și răspunsul statului în protecția drepturilor noastre."

Ghid pentru auto-reprezentarea cetățenilor,
Comitetul Magistraților pentru Drepturile Omului, 2017

Limba sârbă și grafia chirilică sunt folosite în mod oficial în instanțele din Republica Serbia, iar în localitățile în care trăiesc persoanele aparținând minorităților naționale este în uz oficial și **limba minorităților naționale**.

!

Este important să știm că toată lumea are dreptul să folosească limba pe care o înțelege, respectiv că partea și un alt participant la procedura judiciară au dreptul la un traducător autorizat.

Cu toate acestea, **toate comunicările scrise cu instanța se fac în limba sârbă și grafia chirilică** (respectiv în limba minorității naționale care este în uz oficial), dar partea sau participantul la procedură poate utiliza serviciile unui traducător autorizat pentru traducerea documentelor, a altor acte sau pentru traducerea orală la audieri.

INTERPRET – TRADUCĂTOR

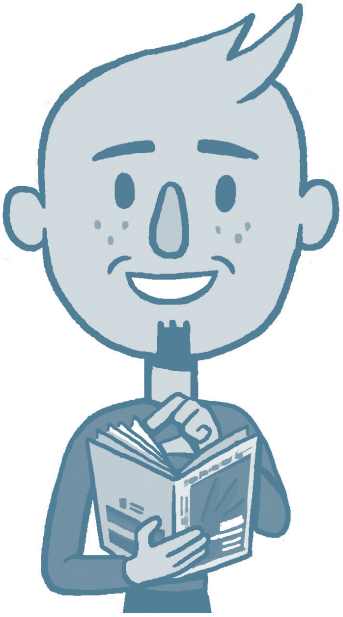

!

3. TRADUCĂTORUL AUTORIZAT

Traducătorul autorizat este persoana cu un înalt nivel de cunoaștere al unei anumite limbi străine, respectiv a limbajului utilizat de persoanele cu deficiență de auz, cu deficiență de vorbire și persoanele cu deficiență de vedere și care, ca atare, este solicitată să traducă în cadrul unei proceduri judiciare, pentru parte sau celălalt participant, care nu cunoaște limba sârbă sau limba unei minorități naționale care este în uz oficial, respectiv pentru persoanele cu deficiență de auz, cu deficiență de vorbire și persoanele cu deficiență de vedere.

Persoana care îndeplinește condițiile pentru a fi considerată traducător autorizat depune o cerere la Ministerul Justiției pentru înscrierea în registrul traducătorilor autorizați permanenți.

Lista traducătorilor autorizați permanenți este accesibilă pe adresa de internet a Ministerului Justiției, cu datele de contact ale acestora.

Se diferențiază:

- **traducătorii autorizați permanenți pentru anumite limbi străine,**
- **traducătorii autorizați permanenți pentru limbajul semnelor, sau sistemul Braille.**

CUM SĂ ASIGURĂM SERVICIILE UNUI TRADUCĂTOR AUTORIZAT?

4. DREPTUL LA TRADUCĂTOR AUTORIZAT

Dreptul la traducător autorizat îl are partea sau un alt participant într-o procedură care nu cunoaște limba sârbă, respectiv limba minorității naționale care se află în uz oficial în acea instanță, precum și persoanele cu deficienţă de auz, cu deficienţă de vorbire sau persoanele cu deficiență de vedere.

Acest drept a fost definit ca drept al fiecărei persoane de a avea acces la justiție, care se exercită, printre altele, prin faptul că garantează fiecărei persoane dreptul de a utiliza în procedura instanței o limbă pe care o înțelege.

4.1. Exercitarea dreptului la un traducător autorizat în procedura civilă

Pentru ca instanța să asigure un traducător autorizat pentru parte sau pentru un alt participant la procedura civilă, este necesar să se depună o CERERE judecătorului. Respectiv este necesar să se aibă în vedere acest lucru, deci instanța nu va proceda din oficiu.

***Mențiune*: Partea sau un alt participant la procedura civilă care solicită instanței angajarea unui traducător autorizat are obligația să suporte costurile serviciilor prestate de un traducător autorizat, precum și să achite remunerația corespunzătoare traducătorului autorizat pentru serviciile prestate.**

Persoanele cu deficienţă de auz, cu deficienţă de vorbire şi persoanele cu deficienţă de vedere au dreptul la un traducător autorizat gratuit în cadrul procedurii în instanţă.

Cererea pentru asigurarea unui traducător autorizat este depusă la instanța de judecată în **scris sau oral** în cadrul unei audieri.

Ulterior depunerii cererii, instanța va dispune părții sau unui alt participant la proces să efectueze plata sumei pentru achitarea costurilor traducerii în contul instanței, cu excepția cazului în care este vorba despre un traducător pentru persoanele cu deficiență de auz, cu deficiență de vorbire, sau persoanele cu deficiență de vedere care au dreptul la un interpret gratuit.

EXEMPLE DE CERERE PENTRU ASIGURAREA UNUI TRADUCĂTOR AUTORIZAT

4.1.1. Primer zahteva za obezbeđenje sudskog tumača

ZAHTEV STRANKE DA JOJ SE U POSTUPKU PRED SUDOM

OBEZBEDI TUMAČ ZA RUSKI JEZIK

OSNOVNOM SUDU U NOVOM SADU

TUŽILAC: Petar Petrović, iz Novog Sada, ul. Cara Dušana 35, koga zastupa advokat Ester Domonji, iz Novog Sada, ul. Sutjeska 7

TUŽENI: Olga Šipulina, iz Sremskih Karlovaca, ul. Maksima Gorkog 2, koju zastupa advokat Miloš Milošević iz Novog Sada, ulica Laze Telečkog 5

Radi: utvrđenja

Vrednost spora: 130.000,00 dinara

ZAHTEV TUŽENE DA JOJ SUD OBEZBEDI BESPLATNOG TUMAČA

U postupku P 348/2017

Pred Osnovnim sudom u Novom Sadu, u toku je postupak koji tužilac vodi protiv tužene radi utvrđenja.

Punomoćnik tužene ističe da je tužena državljanka Rusije, ne govori srpski jezik, te postavlja zahtev sudu, shodno članu 95. Zakona o parničnom postupku, da joj sud obezbedi adekvatnog sudskog tumača za ruski jezik i to tokom trajanja parničnog postupka, a kako bi mogla da učestvuje ravnopravno i aktivno u sudskom postupku.

Dokaz: uverenje o državljanstvu

U Novom Sadu, dana 24.02.2018. godine Punomoćnik tužene

_____

4.1.1. Exemplu de cerere pentru asigurarea unui traducător autorizat

CEREREA PĂRȚII PENTRU ASIGURAREA UNUI TRADUCĂTOR AUTORIZAT ÎN INSTANȚĂ

PENTRU LIMBA RUSĂ

JUDECĂTORIA DIN NOVI SAD

RECLAMANTUL: Petar Petrović din Novi Sad, str. Cara Dušana 35, reprezentat de avocatul Ester Domonji din Novi Sad, str. Sutjeska 7

PÂRÂTUL: Olga Šipulina din Sremski Karlovci, str. Maksima Gorkog 2, reprezentată de avocatul Miloš Milošević din Novi Sad, strada Laze Telečkog 5

Scopul: pronunțare

Valoarea litigiului: 130.000,00 dinari

CEREREA PÂRÂTEI PENTRU ASIGURAREA UNUI TRADUCĂTOR AUTORIZAT ÎN REGIM DE GRATUITATE

În procedura P 348/2017

La Judecătoria din Novi Sad, este pe rol procedura reclamantului împotriva pârâtei în scopul pronunțării.

Avocatul pârâtei subliniază că pârâta este cetățean al Rusiei, care nu vorbește limba sârbă, a depus o cerere în fața instanței, potrivit articolului 95 din Codul de procedură civilă, pentru asigurarea unui traducător autorizat de limba rusă pe parcursul procedurii civile, pentru asigurarea participării echitabile şi active în procedura judiciară.

Proba: certificat de cetățenie

La Novi Sad, la 24 februarie 2018 Avocatul pârâtei

_____

4.1.2. Primer zahteva za obezbeđenje sudskog tumača za lice oštećenog sluha

ZAHTEV STRANKE DA JOJ SE U POSTUPKU PRED SUDOM

OBEZBEDI BESPLATAN TUMAČ

OSNOVNOM SUDU U KIKINDI

TUŽILAC: Marko Marković, iz Kikinde, ul. Nikole Tesle 3

TUŽENI: Slavica Slavković, iz Nove Crnje, ul. Petefi Šandora 11

Radi: neosnovnanog obogaćenja

Vrednost spora: 100.000,00 dinara

ZAHTEV TUŽIOCA DA MU SUD OBEZBEDI BESPLATNOG TUMAČA

U postupku P 233/2017

Pred Osnovnim sudom u Kikindi, u toku je postupak koji tužilac vodi protiv tuženog radi neosnovanog obogaćenja.

Tužilac je osoba sa oštećenim sluhom u procentu od 100%, te shodno Zakonu o parničnom postupku i to član 95. stav 4. tužilac zahteva da mu sud, obezbedi adekvatnog sudskog tumača tokom trajanja parničnog postupka, kako bi mogao da ravnopravno i aktivno učestvuje u postupku.

Dokaz: Nalaz lekara specijaliste i druga potrebna dokumentacija

U Kikindi, dana 10.10.2017. godine TUŽILAC

_____

4.1.2. Exemplu de cerere pentru asigurarea unui traducător autorizat pentru persoane cu deficiență de auz

CEREREA PĂRȚII PENTRU ASIGURAREA ÎN INSTANȚĂ A UNUI TRADUCĂTOR AUTORIZAT ÎN REGIM DE GRATUITATE

JUDECĂTORIA DIN KIKINDA

RECLAMANTUL:Marko Marković din Kikinda, str. Nikola Tesla 3

PÂRÂTUL: Slavica Slavkovic din Nova Crnja, str. Petefi Sandor 11

Din motive de îmbogățire neîntemeiată

Valoarea litigiului: 100.000,00 dinari

CEREREA RECLAMANTULUI PENTRU ASIGURAREA UNUI TRADUCĂTOR AUTORIZAT ÎN REGIM DE GRATUITATE

În procedura P 233/2017

La Judecătoria din Kikinda este pe rol procedura reclamantului împotriva pârâtului pentru îmbogățirea neîntemeiată.

Reclamantul este o persoană cu deficiență de auz în proporție de 100% și în conformitate cu Legea privind procedura civilă și articolul 95 alineatul (4), reclamantul solicită instanței asigurarea unui traducător autorizat adecvat pe parcursul procedurii civile, pentru participarea echitabilă și activă la procedură.

Proba: Raportul medicului specialist și alte documente necesare

La Kikinda, la 10 octombrie 2017 RECLAMANTUL

_____

4.2. Cheltuielile pentru exercitarea dreptului la traducător autorizat

Traducătorul autorizat are dreptul la rambursarea cheltuielilor pentru prestarea serviciilor de traducere, precum și dreptul la remunerație pentru activitatea sa.

Părțile și alți participanți la proces care sunt persoane cu deficiență de auz, cu deficiență de vorbire sau persoane cu deficiență de vedere au dreptul la un interpret gratuit în cadrul procedurii în instanță.

Cheltuielile pentru serviciile prestate de traducătorul autorizat sunt stabilite în funcție de nivelul cheltuielilor reale pe care traducătorul autorizat le-a avut și pot include cheltuielile de deplasare, pentru asigurarea mesei, cazare și contravaloarea zilei de muncă pierdute.

Exemplu: Partea care solicită angajarea unui interpret în instanță pentru o traducere în cadrul ședinței care a durat 3 ore și 25 de minute va fi obligată să plătească cheltuielile curente suportate de interpret (prețul biletului de autobuz în cazul în care interpretul solicită acest lucru și prezintă biletul utilizat) precum și o remunerație în valoare de 4,800.00 din.

Instanța va dispune părții sau altor participanți la procedura civilă să plătească anticipat costurile presupuse pentru serviciile de traducere în contul instanței, iar suma totală cu titlu de costuri și remunerație a interpretului va fi stabilită la finalizarea procedurii.

De regulă, toate costurile din cadrul procedurii vor fi suportate în cele din urmă de partea care a pierdut litigiul.

Pentru estimarea cuantumului costurilor și a remunerației pentru interpret, partea, respectiv alți participanți la procedură pot contacta în prealabil unul dintre interpreții din lista traducătorilor autorizați permanenți din cadrul Ministerului Justiției.

„Persoana care pierde litigiul va fi obligată să plătească costurile procedurii pe care partea adversă care a reușit să câștige în litigiu le-a plătit deja– în anumite condiții."

Ghid pentru scutirea de la plata cheltuielilor de judecată,
Comitetul Magistraților pentru Drepturile Omului, 2018

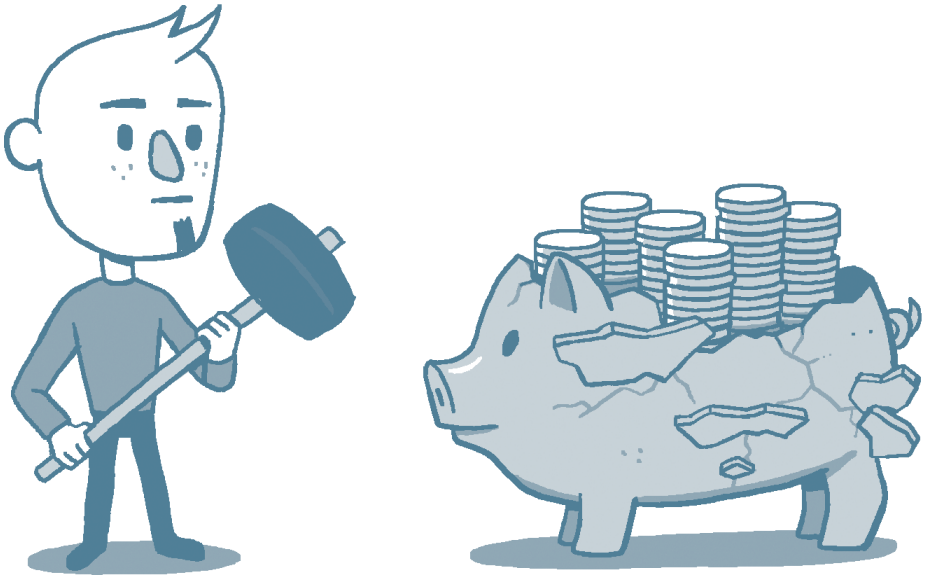

YUCOM

Comitetul Magistraţilor pentru Drepturile Omului

UKaid from the British people

Kingdom of the Netherlands

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

SWEDEN

WORLD BANK GROUP